

Episode 5: Elise Storsveen - KYSMIK

Kåre Magnus Bergh: I flere år har KORO arbeidet med kunst til det nye Regjeringskvartalet i Oslo. Kvartalet rommer en omfattende kunstsamling, og en rekke kunstnere har fått i oppdrag å skape nye verk for spesielt dette stedet. I denne sesongen møter vi seks av kunstnerne som har laget kunst til Regjeringskvartalet. Samtalene handler om kunstneriske prosesser, samarbeid og ideene bak verkene. Felles for disse kunstprosjektene er at de er skapt gjennom kollektivt arbeid. Det klinger godt på et sted som skal være en bastion for demokratiet og utføre det beste for fellesskapet. Jeg heter Kåre Magnus Bergh. Jeg er kunstner og programleder, og dette er Verksted.

Vi er nå videre inn i D-blokka, og det som er en egen inngang for de aller mektigste i regjeringsapparatet. Bakom formelle håndhilsninger og sikkerhetsklarerte møter henger det remse på remser med noe som kan minne litt om fotballskjerf eller bunadsbånd. I slående fargekombinasjoner – gule, blå, rosa og grønne – henger 150 slike bånd fordelt på to sider av en vegg. De er fulle av rare symboler og det som kan se ut som runer, morseskrift og uforståelige skrifttegn. Her står det utsagn som «Ingen skam å snu», «Omsorg sorg», «Puh, sukk, puff» og «Pule pule». Hva er disse beskjeder og hvem er de til?

Verket er laget av Elise Storsveen, som er utdannet ved Statens håndverks- og kunstindustriskole i Oslo og Statens kunstakademi. Storsveen er en allsidig kunstner som har arbeidet med blant annet kolasj, tekstil, installasjon, foto, skulpturer og malerier. Hun har også utmerket seg som kurator.

-Velkommen skal du være!

Elise Storsveen: Takk.

Kåre Magnus Bergh: Du, først av alt: kan du beskrive verket? Hva er det?

Elise Storsveen: Hva er det? Det er en vev, eller fem – én stor og fire mindre, som til sammen er ett verk. Den store henger på den ene siden av veggen og de fire smalere på den andre. Det er en slags billedvev, men ikke laget i billedvevteknikk. Det er fullt av bilder, symboler og tegninger, men så er de vevd som smale bånd som er sydd sammen. En slags tradisjonelt, ikke-tradisjonelt vevarbeid.

Kåre Magnus Bergh: Det er ganske svært – hvor langt, eller hva er høyden her?

Elise Storsveen: Høyden er cirka 3 meter. De er litt ulike nederst, men 3 meter.

Kåre Magnus Bergh: Dette var en Open Call. Hva var motivasjonen for å søke?

Elise Storsveen: Det var vel fordi jeg hadde denne ideen faktisk, ikke fordi jeg hadde veldig lyst til å være i Regjeringskvartalet. Det har på en eller annen måte ballet på seg; jeg fikk en idé, og så syntes jeg ideen ble bare bedre og bedre, så jeg skrev, for å si det selv, en ganske god prosjektbeskrivelse.

Kåre Magnus Bergh: Det må du ha gjort, og du fikk stedet. Visste du at det var den veggen du skulle forholde deg til?

Elise Storsveen: Det var fire ulike, men de har litt samme prinsipp: Det er en betongvegg som står innenfor glassdører, som ses delvis fra utsiden og fra innsiden. Så veggene var på en måte like, men med veldig ulike formater, fra 13 meter ned til 2,5. Noe er mer bare kontorinngang, noe var til UD som var veldig synlig, og så er det min som er inngangen til Statsministerens kontor, mer sikkerhetsregulert enn de andre. Så på en måte kan du se den litt fra utsiden, og det er liksom Norge utad, men vi kommer jo ikke inn. At jeg fikk den veggen, var litt sånn ... Jeg hadde kanskje håpet på en av de andre, fordi det henger et annet arbeid i samme rom som jeg tenkte at de kanskje ikke hadde lyst til å henge en annen vev ved siden av. Men da jeg fikk den veggen, tenkte jeg at de sa feil, ja!

Kåre Magnus Bergh: Verket henger vis-à-vis Hannah Ryggens berømte billedvev *Vi lever på en stjerne* fra 1958, som også hang i Regjeringskvartalet den 22. juli. Vevet ble hentet ut i en krøll fra ruinene, og man finner fortsatt bittesmå glassbiter i stoffet. Ryggen lagde store vever med sterke politiske og eksistensielle budskap.

-Det at du henger vis-à-vis dronninga av tekstilkunst, hvordan var det?

Elise Storsveen: Nå har ikke jeg vært veldig redd av meg, jeg finnes jo ikke autoritetsangst. Men der ble jeg litt sånn «åh!», der følte jeg meg veldig liten. Eller at de skulle henge en annen billedvev ved siden av ... Ikke bare er det Hannah Ryggen, som er helt enorm for oss som jobber med tekstil – hun er gigantisk – men fordi det er dette symboltunge, bombeskadde verket. Det er jo et ikon. Skal man måles mot en helt ... jeg har hundrevis av helter altså, så hun står ikke alene, men hun er såpass viktig, og har vært det hele mitt liv, for jeg har sett hennes vever hele mitt liv. Så jeg måtte liksom finne en måte ... For det første måtte jeg stole på at kuratorene i KORO faktisk mente det når de sa: «Joda, det klarer du»!

Kåre Magnus Bergh: Hvordan påvirket det arbeidet ditt?

Elise Storsveen: Når man vet at man må forholde seg til et annet verk som skal henge permanent sammen med det der, tenker jeg at man skal ikke ødelegge for den andre, men man behøver ikke matche den. Det er ikke sånn fin sofapute som står til et maleri. Du må liksom ta dine egne formale valg. Trøsten for meg, den litt smålige trøsten, var at det er ikke mitt favoritt-Hannah Ryggen-teppe! Jeg synes nesten alle de andre er mer interessante! Så jeg trøstet meg med at det ikke var en av de som jeg bare vil gråte av. Så jeg tenkte: «Nåja, ikke så fint ...» Og da kom jeg i gang! Men nå som det henger der og jeg kan se det: Det er så fint! Men det var kanskje litt sunt i den prosessen å ikke ha så mye ærefrykt, for det funker ikke. Du kan ikke det. Så nå henger vi der, faktisk likeverdige, og vi skal henge der i 300 år begge to! Etter hvert er jeg gammel og død og antikvarisk, og de må lure på hva de skal gjøre med det.

Kåre Magnus Bergh: Båndene til Storsveen er vevet med en teknikk som heter brikkevev. Det er en urgammel teknikk som har fulgt mennesker fra nomadisk liv gjennom vikingtid og til dagens bunadsbånd. Vikingkvinnen som ble funnet i det velkjente Osebergskipet hadde en brikkevev ved sin side.

Hvis vi skal snakke om brikkevev, hva slags teknikk er det?

Elise Storsveen: Det kalles gjerne *backstrap weaving* på engelsk, at det er en vev uten vev, hvor du fester renningen i kroppen din på den ene siden, og fester den i et fast punkt et

annet sted, som et tre, et dørhåndtak eller tåa di, slik at du sitter i spenn. Brikkevev trer du gjennom en rekke kort med hull i, som før ble laget av tre eller bein, men nå gjerne av papp. Og så vrir du dem individuelt eller felles, og da oppstår det mønstre. Renningen, de lange båndene, surrer seg rundt innslaget, noe som gjør at det låser seg og blir vanvittig sterkt. Det er egentlig en måte å lage transportbånd på. Hvis du skal feste en sofa på et biltak, kan du bruke disse båndene, for de er vanvittig solide. Det er en teknikk som er kompleks, men også fascinerende fordi den har oppstått i flere kulturer for veldig lenge siden.

Kåre Magnus Bergh: Var det vanskelig å lære seg teknikken, og fikk du hjelp?

Elise Storsveen: Først tenkte jeg det, fordi jeg synes det er forferdelig vanskelig å lese oppskrifter. Jeg kan relativt mye håndverk og har lett for de praktiske tingene, men jeg skjønner ikke oppskrifter. Enkle strikkeoppskrifter er helt absurd vanskelig! Det er også veldig mye matematikk i det når du tegner opp mønstrene. Så så jeg på YouTube! Det var en svensk fyr som hadde laget en kort versjon av hvordan du gjør det, og på 3,5 minutt satt det! Så ja til YouTube, nei til veldig kompliserte oppskrifter. Det var vanskelig, men også veldig lett.

Kåre Magnus Bergh: Det er et svært arbeid. Hvor lang tid brukte du på å lage selve verket?

Elise Storsveen: Jeg har brukt ganske nøyaktig et år, og jeg har hatt fem vevere med meg. De har ikke jobbet fulltid, men vi regnet ut at det er cirka 2,5 årsverk i veving. Det er et vanvittig tidkrevende arbeid. Man må selvsagt kassere ting og lage litt ekstra, men også fordi vi måtte finne opp metodene underveis. Det er ikke vanlig å lage store tepper med brikkevev, og vi brukte i tillegg veldig tykt garn. Så vi brukte mye tid på å feile, selv om noen av de første båndene ble kjempefine og er med.

Kåre Magnus Bergh: Hva med ulla og materialet – hva var det du brukte?

Elise Storsveen: Jeg har brukt 100 % ull fra norsk spelsau. Spelsauen er kjempegammel, og den ulla har spesielt god kvalitet for garn fordi den har lange fibre. Sauen har gresset rundt i Norge, og garnet er spunnet og farget her til lands, bortsett fra at ulla vaskes i Skottland før den farges og spinnes. Det er det tykkeste vevgarnet man får, så det er egentlig laget for ryer som står opp som pels, ikke flate vever som jeg har gjort. Det har gitt oss en del utfordringer.

Kåre Magnus Bergh: Hvem var gjengen som hjalp deg?

Elise Storsveen: Veverne mine – som er fem helt selvstendige mennesker – kom inn litt etter litt fordi jeg hadde ingen anelse om arbeidsmengden. Null! Så jeg hentet inn én og én, og et par av dem har jobbet for meg på andre store tekstilprosjekter før. Tilfeldigvis var alle et sted mellom bachelor og master i utdanningene sine fra Kunsthøgskolen, Arkitektthøgskolen, kunsthistorie og lignende. Jeg følte meg superprivilegert som hadde fem utrolig interessante folk i siste halvdel av 20-årene hengende med meg. Man snakker veldig mye når man driver med håndarbeid! Navnene deres er Nelly, Ella, Elin, Jenny og Emma. I de første månedene byttet vi på hvem som vevde hva, men etter hvert fikk hver vever sitt eierskap til sine bånd. Én er utdannet grafisk designer, så typografien hennes er kanskje mer avansert, mens andre vevet på en annen tekstur.

For meg har det vært viktig å ha kontroll over *ikkekontrollen*. Jeg ville at fingeravtrykkene til veverne skulle være der – feilene, men også det de var flinke til. Alle hadde nøkkel til atelieret, det var mat i kjøleskapet. Det har vært et organisk system, en liten organisk fabrikk. Jeg foretrekker egentlig å være helt alene på atelieret hver dag, høre på musikk uten at noen blander seg, men dette året var så fint at jeg var redd for å bli alene igjen etterpå! Jeg synes det er mer og mer givende å gjøre samarbeid. Det har en kjempekvalitet og gir noe til både kunstnerne og publikum, ved at det ikke er dét store egoet som lager alt.

Kåre Magnus Bergh: Du har jobbet med installasjoner, maleri og mange stilarter. Du har en stor nysgjerrighet for materialer?

Elise Storsveen: Ja, det vekker nysgjerrighet for både materialer og teknikker. Det gir bensin å kjenne at dette er ting jeg ikke kan. Å lære noe nytt der jeg ikke vet om jeg får det til, det er det som gjør at jeg står opp om morgenen og prøver en gang til. Det har vært veldig viktig for dette prosjektet, for det har ikke blitt ferdig tegnet for så å bli utført av et veveverksted. Det å være til stede, prøve og feile underveis og tegne hvert bånd fortløpende, gjorde at jeg ikke var sikker på at det ville funke før helt mot slutten! Usikkerheten og det å lære noe nytt er kanskje det viktigste.

Kåre Magnus Bergh: Storsveen har altså fått to sider av veggen å jobbe med, og tittelen på selve verket er *Kysmik*. Akkurat som med Osebergskipet ble det i et annet arkeologisk funn i Gamlebyen i Oslo funnet et storfebein hvor det sto risset inn *Kysmik*, som betyr *kyss meg*.

-Hva ligger i ordet omsorg for deg, som er en viktig del av dette verket?

Elise Storsveen: Det er det essensielle. Omsorg kan være mykt og snilt, men i denne sammenhengen tenker jeg at det er noe større og hardere. Å vise omsorg er å ta ting på alvor, ta hensyn, men også helt omfavnende kjærlighet. Jeg har alltid vært redd for å bli en klam og følsom dame, men her tenkte jeg bare: «Okei, jeg går all in og sier at det handler om kjærlighet, omsorg og å holde onde ånder unna.» Jeg trakk med begge føttene oppi spelsauull og gamle håndarbeidsteknikker! Inne i Regjeringskvartalet er det utrolig lite sjarmerende, så omsorgen der er den klamme ulla.

Kåre Magnus Bergh: Og med bakteppet fra 22. juli, så var det helt greit å kjøre på?

Elise Storsveen: Ja! Da jeg kom inn der, tenkte jeg at du kunne tatt mye mer i! Veven er litt skjev og har litt sving på seg, noe jeg stresset enormt med, men den skulle hatt *mye* mer sving, mer tråder som stakk ut og mer lukt av sau! Regjeringskvartalet trenger mye mer klam omsorg!

Kåre Magnus Bergh: Kan du si litt om ordene som står på båndene?

Elise Storsveen: Det skal være en slags kakofoni av påminnelser til de som skal være der. Ikke ett klart budskap, men at summen gjør at man tenker over at man må ta ordentlige valg og gi omsorg. Jeg startet med en rekke symboler som i mange kulturer holder onde krefter unna. Vi vil ikke ha onde krefter inn i regjeringsapparatet, og vi vil heller ikke at de utfører onde ting – vi skal beskyttes mot dem. En del er skrevet i vårt alfabet, som ordspillene «Om omsorg sorg» og «Samarbeid arbeid». Andre ting står i runer, som originaltekstene «Kysmik» og «Dette er fellesskapets eiendom». Noen er rene symboler fra skriftkulturer vi

ikke kan tolke lenger, og det finnes flere bånd med ulike symboler for samleie. Det kan tolkes som en politisk agenda om at vi må lage flere barn, eller en grov tekst som er mer tagge-aktig.

Kåre Magnus Bergh: Er det for å gi noe veldig menneskelig og nært i forhold til de som passerer der i dress?

Elise Storsveen: Ja, det syntes jeg var viktig. Dette arbeidet skulle være det motsatte av det de gjør. Jeg behøver ikke komme med en fasit; de må hele tiden bli ferdige og gjøre noe på vegne av andre, mens jeg kan komme med noen hint. Som at det står «Ingen skam å snu» fra fjellvettreglene. Men også ting de faktisk ikke kan lese, for poenget er at man skal skjønne at det står noe der man ikke kan lese.

Det spesielle med oppdraget er at det skal henge i mange generasjoner. Jeg har tenkt at jeg må kunne stå for det uavhengig av hvem som sitter der inne. De skal minnes om at de har et ansvar for oss. Det står også «All makt til ingen» og «All makt til folket» – altså demokratiet. Det er en påminnelse om at vi er der ute, mener ting og trenger å bli tatt hånd om.

Kåre Magnus Bergh: Plutselig blir du bakteppet?

Elise Storsveen: Det har jeg tenkt på veldig mange ganger. Man kan fort bli bakteppet til noe man er revnende uenig i. Vi er ikke garantert et demokrati i 300 år – tenk om man plutselig står bak en despot?

Kåre Magnus Bergh: Nei, det må ikke skje!

Elise Storsveen: Nei, det må ikke skje, men da henger mitt arbeid der. Du og jeg kan stikke, men arbeidet mitt henger der! Da får vi prøve å redde landet i samme slengen, det er mye ansvar!

Kåre Magnus Bergh: Selv om man kan skimte det gjennom glassruta, kjenner du på en stolthet over verket?

Elise Storsveen: Jeg er stolt av at vi gjennomførte det, og at jeg har stått for alle valgene uten å prøve å tilfredsstille noen andre. Jeg synes faktisk det har blitt skikkelig fint!

Kåre Magnus Bergh: Er du litt mett av veving for en stund nå?

Elise Storsveen: Ja, veldig! Jeg var ikke lei, men jeg er ferdig med det for nå, og lei av all ulla, loet, farget og det å få vondt i ryggen av å veve. Nå har det vært deilig å gjøre ting som tar kort tid – ting som tar én dag å lage. Det er greia for tiden!

Kåre Magnus Bergh: Elise Storsveen, det har vært veldig hyggelig å ha deg her. Gratulerer med et nydelig verk!

Elise Storsveen: Takk!

Kåre Magnus Bergh: Denne podcasten er produsert av Feelgood Film & TV for KORO, og er laget av Anna Katharina Haukland, Ann Lisbeth Hemmingsen og Nina Frang Høyum fra KORO. Manusforfattere er Anne Gerd Grimsby Haarr og meg, Kåre Magnus Bergh.

Episoden er klippet av Jesper Topstad. Produsenter er Miriam Offerdal Berg og Thomas Olaisen.